

Izjaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXV.

Cena lista
je \$0.00

Registered as second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 25. februarja (Feb. 25), 1932.

Subscription \$0.00
Yearly

STEV.—NUMBER 47

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Bombni napad na kitajske pozicije se izjalovil

Kitajske čete so domlej odbile vse japonske napade. Tokio bo poslal nadaljnje čete v Sangaj

Sangaj, 24. febr. — Japoni so danes vrgli večje število bomb na kitajske pozicije. Eksplozije so sicer napravile veliko zmedo med Kitajci, ali kljub temu so odbili svoje pozicije. Napadu iz zraka so sledile ostre bitke na kopnem. Japonci so se vrgli za vse sile v ranj jutrašnjih urah na kitajske pozicije, a so bile odbite. Pri napadu so uporabili strojne puške in podpirali jih je artiljerija.

Glavni stan generala Kenkiči Uyeda, poveljnika japonske armade, je naznanil, da pričakuje ojačanja. Dve armadni diviziji — krog 22,000 mož — bosta prispele v Sangaj v prihodnjih par dneh. Osem japonskih letal je metalo 250 funtov težke bombe na kitajsko posadko, katero so hoteli pregnati iz severnega sektorja kiangvanskih utrdb in tako napraviti vrzel za vkorakanje japonskih čet.

Napad iz zraka je trajal dolgo pol ure in je napravil veliko škodo, vendar so Kitajci ostali na svojih mestih. V istem času so bile v teku ljute bitke ob čepajski fronti, v južnem delu Sangaja. Grmiči so topovi na obeh straneh, toda tudi ta napad so Kitajci odbili.

Včeraj so japonske čete večkrat naskočile kitajske pozicije, toda vselej brezuspešno. Danes zjutraj so Kitajci objavili komunikacije, v katerih poudarjajo, da niso Japonci pridobili niti koščka zemlje v vseh včerajšnjih napadih, da so bombe in kroglice razdejale več hiš in napravile veliko škodo.

Hoover ne bo nasprojeval redukciji mezd

Podpiral bo vsako akcijo, ki ima namen znižati vladne izdatke

Washington, D. C. — (FP) — Theodore Joslin, Hooverjev tajnik, je potrdil izjavo, katero je izrekel v spodnji zbornici kongresnik Will Wood, da predsednik ne bo nasprojeval redukciji mezd za federalne uslužbence, temveč da bo podpiral vse odloke kongresa, ki imajo namen znižati izdatke vladnih departamentov, ne da bi te redukcije ovirale vladne funkcije.

To pomeni, da je predsednik pripravljen prelomiti obljube, ki jih je dal ob raznih prilikah, da bo branil mezdno lestvico za federalne namestence. Gotovo je, da bo podpisal vsako predlogo, ki bo podpirala mezdno, s izgovorom, da to zahteva program štedenja v vladnih departementih.

Kot so že večkrat poudarili zastopniki organiziranega delavstva, bo teža brezposelnosti, ki sili delavce na sprejetje dela neglede na visokost mezd, preprečila učinkovitost protesta s strani zveznih uslužbencev.

Sedaj je znano, da je Hoover pripravljen izvesti redukcije, toda dvomljivo je, če bo dobil večino v kongresu.

Danski minister svari pred socialno revolucijo

Copenhagen, Danaka. — "Zdi se mi, da stojimo na pragu ekonomske vojne, ki lahko dovede do socialne revolucije, čije obdobje se sedaj še ne more napovedati," je dejal danski zunanj minister na konferenci novinarjev, ki so zastopali 34 držav.

NOVA FRANCO-SKA VLADA DOBILA ZAUPNICO

Pretep med socialisti in desničarji v zbornici. — Tardieu odpotoval v Zenevo

Pariz, 24. febr. — Ob petju francoske himne, katero je pelo 500 vojni veterani, je Andre Tardieu, novi premijer in načelnik francoske delegacije na razorožitveni konferenci, danes zjutraj odpotoval s posebnim vlakom v Zenevo.

Malo prej je državna zbornica odobrila njegovo zunanjo in notranjo politiko z večino 47 glasov. O tem vprašanju se je vršila dolga in ostra debata, toda končno je rezultirala v premijerjevi zmagi. Poleg premijerja sta odšla v Zenevo tudi Paul Reynaud, ministrski podpredsednik, in Francois Pietri, vojni minister.

Najbolj vročo debato v zbornici je izzval vprašanje narodne obrambe. Tardieu je uspešno zagovarjal združitev armadnih, letalskih in pomorskih departamentov, kar je zbornica odobrila. Njegov argument je bil, da bo to veliko pripomoglo k redukciji izdatkov za vzdrževanje vojske sile in narodne obrambe.

V teku debate je prišlo do burnih prizorov in do bitke na pesti med socialisti in desničarji. Pozvano so bile straže, da so izgnale razgrajoče poslance iz zbornice in zasedanje je bilo suspendirano. Neki opazovalec se je v teku bitke zgrudil na tla in umrl.

Komunistični poslanec Jacques Duclos je silovito napadel vlado. Dejal, da obstaja tajni dogovor med francoskimi in japonskimi militaristi, ki hočejo razkosati Kitajsko.

Depresija udarila univerze

New York, 24. febr. — Mnogo univerz in kolegijev je pričelo občutiti krizo. Univerza Yale je včeraj naznanila, da bo znižala svoj bužet za deset odstotkov, ker so njeni dohodki padli za \$500,000.

Univerza Columbia, newyorški kolegij, univerza Princeton in številni drugi na vzhodu posredujejo apele za prispevke. Pravijo, da bodo morale znižati plače učiteljskemu štabu in reducirati izdatke, ako v kratkem ne dobijo sredstev za vzdrževanje svojih učnih departamentov.

Zarota ruskih belogardistov

Moskva, 24. febr. — Komisar rdeče armade Vorosilov je včeraj ob štirinajstletnici organiziranja rdeče armade izjavil, da se ruski belogardisti v Mandžuriji spet pripravljajo za vpad v sovjetsko vzhodno Sibirijo z namenom, da zapletejo sovjetske v vojno z japonskimi imperialisti.

Državni uradnik blica bankirje

Boston, Mass. — Državni zakladničar Charles F. Hurley je dejal, da bo bankirji v veliki meri zakrivil, da so mnoga ameriška mesta zabredla v finančne potočke.

Mussolinija drvi v prepad

Vzroki spremembe v italijanski zunanji politiki. Velika finančna kriza na vidiku

Zeneva. — Ko je Dino Grandi, italijanski zunanji minister, v svojem govoru nepričakovano poudaril potrebo splošne redukcije oboroževanja, niso mogli razumeti pravih vzrokov, zakaj je fašizem kar naenkrat postal apostol miru, zlasti ker je v prejšnjih izjavah vedno naglašal svojo oboroženo alio in grozil 'naprotnikom'. Zagotvetka je bila kmalu rešena.

Mussolinijev fašistični režim sicer poseduje ogromno mašino za povečevanje svojih uspehov, toda v zvezi temu ne more prikriti resnične situacije v Italiji, ki že več let stoka pod njegovim jarmom.

Finančna politika fašistične Italije je na robu bankrota in temelji ekonomskega sistema se majoje. Prestih fašistične vlade je v nevarnosti. Dasi so govornice o velikem revoltnem gibanju pretirane, je vsekakor resnica, da se dežela nahaja v razburkanosti. Brezposelnost uprizarja jo navale na prodajalne cene v Rimu in izgredi lačnih so skoro dnevni pojav v raznih krajih Sardinije in Lombardije.

Proti koncu novembra je znašal vladni deficit 5.268.000.000 lir in stalno raste. Na nove davke se ne more računati, ker je italijansko ljudstvo že sedaj preveč obdavčeno in ne bi zmoglo novih bremen.

Nedavno je bila zadnja italijanska finančna institucija, Banca Commerciale Italiana, rešena pred polumom. Toda znano je, da so morale vse finančne institucije prisločiti na pomoč s svojim likvidiranim premoženjem, da so rešile banko pred propadom.

Italijanski fašizem nima denarja in potrebuje posojila. Grandijeva mislija v Združenih državah, kamor je bil prišel, da dobi sredstva za vzdrževanje fašističnega režima, se je izjalovila. Grandi je moral oditi domov praznih rok.

Finančne potočke so glavni vzrok, da so se pričeli Mussolinijevi pobočniki ogrevati za redukcijo oboroževanja in pacifizmu. Ako ne bi bilo teh, bi fašistični režim tudi danes grozil in izževal ves svet na vojno.

\$320,000 v zlatu padlo v morje

Cherbourg, Francija, 24. febr. — Ko so pristaniški delavci razkladali sode, ki so vsebovali zlate palice v vrednosti \$24,000,000, s parnika Berengaria, se je utrgala varila in šest sodov je padlo v morje. Zlato, ki je padlo v morje, je predstavljalo vrednost \$320,000. Potapljači so takoj odšli na delo, toda so morali prenehati, ko se je zmrčilo. Z delom bodo nadaljevali danes zjutraj in upajo, da bodo vse zlato prinesli na površje.

Redukcija mezd

New York. — Railway Express Agency je odredila mezdno redukcijo za deset odstotkov, kar ji bo povečalo profite za osem milijonov dolarjev v tem letu.

JAPONSKA BO PODVOJILA ARMADO V ŠANGAJU

Alarmantne vesti o gibanju Kaišekove armade odgovorne za akcijo. — Ameriški letalec ubit v bitki s Japonci

Tokio, 24. febr. — Kabinet je na svojem včeršnjem sešnanju sklenil, da pošlje nadaljnje čete v Sangaj. Do tega zaključka je prišel, ko je bil informiran, da so Kitajci uspešno odbili vse japonske napade. Japonska armada v Sangaju šteje sedaj 25,000 mož, z novim ojačanjem pa se bo to število povečalo na 60,000.

Apel za ojačanje japonske armade v Sangaju sta poslala vojnemu uradu Mamoru Sigemitsu, japonski poslanik na Kitajskem, in podadmiral Kičisawa Nomura, poveljnik japonskega brodom v šangajskih vodah.

Načelnik japonskega armadnega štaba in drugi uradniki vojnega departamenta so v nemirjenju radi gibanja Kaišekove armade. Govorice se širijo, da Kaišekova narodna garda, katero tvorijo izveščani kitajski vojski, podpira operacije devetnajste armade, ki brani Sangaj pred Japonci.

Tukaj sodijo, da kitajske čete v Sangaju štejejo 35,000 mož. Ko bo došel nov transport japonskega vojaštva, bodo Japonci v veliki premoči in pričakujejo, da bodo potem lahko pregnali Kitajce iz Sangaja.

Sangaj, 24. febr. — Robert M. Short, ameriški letalec v službi Kitajcev, je bil včeraj ubit v srčni bitki s šestimi japonskimi letalci, ki je bila v teku nad mestom Soehow.

KITAJSKA REVOLTA V MANDŽURIJI

Rebeli plenijo japonske prodajalne in hiše. Tokio odredil vojaštvo, da potlači revolto

Harbin, Mandžurija, 24. febr. — Japonska vlada je odredila armadno divizijo pod poveljstvom generala Jiro Tamona proti kitajskim rebelom, ki so koncentrirali svoje sile v distriktu Imienpo, kjer izvajajo strahovlad nad japonskim in korejskim prebivalstvom ter plenijo prodajalne in stanovanja.

Japonske vojaške avtoritete so naprosile upravo kitajske vzhodne železnice, naj jim preskrbi 500 tovornih vagonov za prevoz čet na ozemlje, ki je v rokah rebelov. General Tamon je bil informiran, da so rebeli zažgali mnogo hiš in ujeli več Japoncev in Korejcev, katere drže v ujetništvu.

Demonstracije brezposelnih v Londonu

London, 24. febr. — Včeraj so bile v teku velike demonstracije brezposelnih v Londonu in drugih angleških mestih. Pri tem je prišlo do spopadov s policijo, v katerih je bilo več oseb ranjenih in aretiranih.

Japonski odgovor Ligi narodov

Tokio pravi, da bi morala Liga nasloviti svarilo Kitajski, ker je slednja napadalka

Zeneva, 24. febr. — Liga narodov je včeraj prejela odgovor na svarilo, naj Japonska preneha s sovražnostmi v Sangaju. Odgovor je povzročil veliko vznemirjenje v Ženevi radi ostrih besed, ki jih vsebuje.

"Japonska vlada ne more razumeti," se glasi odgovor, "zakaj so veselele naslovile svarilo Japonski kot da je ona odgovorna za kritično situacijo v Sangaju, da bi napadalka Kitajaka in svarilo bi moralo biti poslano nji."

"Nikakega vzroka ni, da Liga oprošča Kitajsko odgovornosti za napadalne čine, dočim označuje japonske obrambne ukrepe za sovražnost. Medtem ko Japonska dnevno žrtvuje življenja pri odbijanju kitajskih napadov, je izjava, da hoče Kitajaka poravnati spor na miren način, nepojmljiva."

Tokio dalje poudarja, da Liga ni izjavila pogodbe devetih velenil, ko so ameriške in britanske čete pred leti bombardirale Nanking. Pakt ne izključuje samobrambe, niti ne dovoljuje, da Kitajaka lahko napada vse, kar je v njenih mejah.

V odgovoru je rečeno, da Japonska ne smatra Kitajake kot "organiziran narod" v smislu določb Liginе pogodbe.

Tragično posledice depresije

Ameriška delavska federacija sodi, da se usliša, ki se bodo kmalu izboljšali

Washington, D. C. — (FP) — "Ze sedaj se poznajo resne posledice brezposelnosti v ameriških družinah," se glasi izjava Ameriške delavske federacije. Te posledice se očituje v izgubi poguma; inicijative, odgovornosti in nespokojstva zakonov. Vse to bo ostalo še dolgo časa potem, ko bo depresija končana.

Potem, ko citira evidenco, ki kaže, da je samo v Pennsylvaniji 29% lojalnih otrok podhranjenih, da se šteje oseb v ubožnicah, bolnišnicah in sirotišnicah več, federacija urgira federalne apropracije za direktno podpiranje živov industrijske depresije. Obaljuje poraz La Folletteove predloge v senatu in v primeru naveda hitro akcijo kongresa, ko je dovolil milijarde dolarjev za okrepitev privatnega biznisa. Priporoča skrajšanje delovnika, kar naj bi dalo priliko do dela milijonom brezposelnih.

"Bizniške aktivnosti zavise od kupovalne moči," pravi federacija. "Ta moč je skoro uničena. Dohodki ameriškega delavstva v prejšnjem letu so bili enajst milijard dolarjev nižji v primeru s l. 1929, dohodki farmerjev pa so padli za pet milijard. Do sedaj se ni prikazal še noben znak, da se bližajo večjim industrijskim aktivnostim."

Avstralsko sodišče odpoklica redukcije

Sydney, Avstralija. — Federalno arbitražno sodišče je odpoklicalo naredbo, katero je izdalo pred enajstimi meseci in katera je določala redukcijo mezd za deset odstotkov za vse delavce pri Colonial Sugar Refining Co.

Sodišče je priznalo, da je kompanija tudi letos plačala običajne visoke dividende 12% in da se njeni profiti niso znižali, temveč celo zvišali.

Redukcija je bila odrejena na apel kompanije, da ne more vsled svetovne ekonomske krize plačevati mezd, katere je prej določilo sodišče. Izjavila je tudi, da bo redukcija povečala industrijske aktivnosti, sedaj pa je jasno, da se je zgodilo obratno. Brezposelnost se je povečala in zahteve po blagu so se zmanjšale.

FAŠISTIČNE OB-SODBE PRIMORSKIH SLOVENCEV

Enajst obtožencev je bilo obsojenih v zapor od dvajset do trideset let. — Obravnava proti komunistom

Rim, 24. febr. — Včeraj je izredno vojaško sodišče za zaščito države razglasilo obsodbo nad enajstimi Slovenci, ki so bili obtoženi, da so iz zasade napadli italijanski avtomobil, v katerem se je vozilo šest članov italijanske obmejne straže. Eden stražnik je bil pri napadu ubit. Obtoženci so dobili od dvajset do trideset let zapore.

Obsojeni Slovenci so bili obtoženi, da so bili emisarji jugoslovanskih patriotičnih organizacij in da so skovali zaroto proti italijanski državi ter vodili irendentistično propagando v Julijski Krajini, ki je po vojni prišla pod Italijo. Kazen, ki jo je razglasilo fašistično sodišče, je ena najostrejših, ki so bile izrečene v zadnjem času. Pet obtožencev je bilo obsojenih na trideset let zapore, ostalih šest pa na dvajset let ječe vask.

V obtožnici je bilo rečeno, da so Slovenci v Julijski Krajini provaljavali združjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. To je bilo v neki septembrski noči pred dvema letoma. Večja skupina Slovencev se je zbrala v neki gostilni v obmejni vasi, kamor so se pripeljali s avtomobilom italijanski stražniki. Tekom obravnave je bilo rečeno, da je slovenski gostilničar napadal s virom stražnike, medtem pa so se obtoženci izmuznili iz gostilne, položili puške in revolverje ter v sosednji požakali stražnike, ko so se vračali na svoja mesta, ter pričeli streljati na nje.

Večja grupa Slovencev je bila pred tem sodiščem obsojena na teške kazni pred dvema mesecema na obtožbo, da so podžigali prebivalstvo na revolto proti fašizmu. Danes se pred militarističnim tribunalom odvira druga obravnava proti protifašističnim elementom iz Milana, Bolzana in Tirol. Obtožnica pravi, da so ti člani komunistične stranke in da so vodili propagando proti Mussolinijevemu režimu.

Protesti proti evikcijam

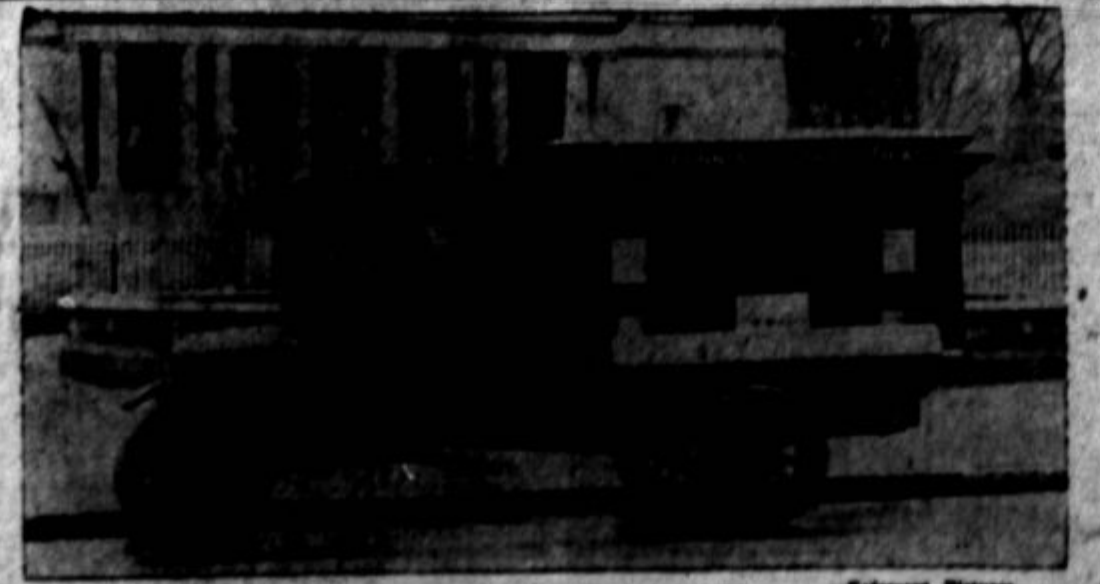
Chicago, 24. febr. — Policija je včeraj aretirala 36 možkih, ker so dvakrat znosili pohištvo neke brezposelne družine, ki je bila izgnana iz stanovanja, ker ni mogla plačati stanarine, naj v stanovanje. Policija pravi, da so aretirani člani komunistične stranke. Vsi so bili obtoženi nesposobnega vedenja in podžiganja na izgredo. Nemiri so se pripetili pred stanovanjem Joseph Markija, 2216 Lewis st. Marki je brez dela že več mesecev in že šest tednov ni plačal stanarine.

"Lysistrata" oproščena v Los Angelesu

Los Angeles, Cal. — Sodišče je v torek oprostil dva gledališka direktorja in 62 igralcev ter igralke farse "Lysistrata", katere je policija pred par meseci aretirala in igro prepovedala na obtožbo, da je nemoralna. Igra se bo zdaj svobodno nadaljevala. "Lysistrata" je klasična grška farsa iz starega veka, ki opisuje, kako so atenske žene napovedale ljubezenski štrajk, da ustavijo vojno.

Sistem poštnega čekovnega računa predložen v senatu

Washington, D. C. — Senator Dill iz Washingtona je 23. t. m. predložil načrt čekovnega računa za poštne hranilnice. Te hranilnice amajo zdaj sprejemati le osebne hranilne vloge do \$2500 za osebo, po Dillovem načrtu bi pa sprejemale tudi čekovne vloge za izdajanje čekov, kar danes delajo le privatne banke.

Mrtvaški voz s napisom "Justice in California je mrtva" je pred kratkim obšel pred Belo hišo v Washingtonu pri demonstracijah na osvoboditev Moomeya in Bilingua. Toda Hoover je dospel gluh in slep za pravice teh dveh delavskih mučenikov.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: na Zdravstveno društvo (vse Slovene) in Kanado \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Chicago in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, \$1.50 na četrt leta.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru. Naklada se ne vrača.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Naslov na vas, kar ima stik s Nacim: PROSVETA

2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglasu, na primer (Jan. 31, 1935), poleg tega mora biti na naslovni strani, da vam je v tem delu predloženo. Posvetilo je prebrano, da se vam list ne vrne.

Japonski teror

Japonski militaristični zmaj vodi dve privatni vojni in prav nič ga ni sram. Eno vojno vodi na Kitajskem, v Mandžuriji in Sangaju. Ta vojna traja že od zadnjega septembra, danes do danes še ni bila uradno napovedana. V tem času so japonski militaristi okupirali Mandžurijo do Harbina in organizirali tamkaj "neodvisno vlado" pod vodstvom bivšega kitajskega cesarja. V Mandžuriji je šlo dobro, v Sangaju pa ne gre tako gladko. Kitajske čete, čeprav slabo oborožene, so se postavile krepko v bran in japonska vojaška mašina si je že precej skrhala zobe.

Druge privatna vojna je na Japonskem proti — japonskim socialistom, ki odločno nasprotujejo banditnemu napadu na Kitajce. Kakor čitamo v poročilih, je militaristična in kapitalistična klika, ki kontrolira japonsko vlado in parlament in dikтира svojo roparsko politiko japonskemu ljudstvu, začela z nepopulnim terorjem proti socialistom na Japonskem.

Tojohiko Kagava, mednarodno znani japonski socialistični voditelj, je bil aretiran in vržen v zapor z večjim številom svojih pristavev vred. Mnogo delavcev, kmetov in radikalnih dijakov je zaprtih; nekatere barbaros mučijo v ječi, da bi jim zlomili odpor in na ta način strli socialistično opozicijo.

Vzlic tem in drugih represivnim nastopom in persekucijam vojaških in političnih oblasti se demonstracije proti vojni nočejo zmanjšati. Delavci in dijaki so pred kratkim v velikem številu demonstrirali pred bankami v Tokiju in Osaiki. Dotične banke so lastnina velike finančne korporacije Mitau, katere dominira največji del japonskega ekonomskega življenja, torej je nekak japonski Morgan — in ta korporacija ima največ dobička od ugrabljene Mandžurije. Zato so bili protesti pred njenimi bankami umestni. Kmetiki izgredili proti domačim izkoriščevalcem so vsakdanji pojav.

Nemiri in izgredi potlačene japonske mase bodo še večji, ako se bo militaristična pustolovščina na Kitajskem še kaj dalj časa nadaljevala. Izdatki te pustolovščine so veliko večji kot so pa japonski imperialisti računali. Deleža je v veliki finančni krizi in vlada je bila primorana suspendirati zlato valuto kakor Anglija, da reši trgovino popolnega peloma; ako japonska vlada kmalu ne dobi posojila v Franciji ali Ameriki, se lahko zruši vsa stavba japonskega kredita in posledice bodo dalekosežne. Kitajski plen je morda zadnja karta, na katero stavi napoli bankrotirani japonski kapitalizem.

Na drugi strani je delavsko gibanje na Japonskem zelo močno zadnje meseca, da si o tem malo alihi in izve v zunanjem svetu. To gibanje je že nekaj let usmerjeno na dosego enotne fronte, da bo odprana sila proti kapitalizmu toliko večja. Zlasti japonski socialisti se zelo trudijo za enotno fronto in v prejšnjem letu so dosegli lep uspeh. Pred enim letom je še bilo pet delavsko-kmetijskih političnih strank poleg raznih lokalnih samostojnih frakcij, toda meseca julija je bilo to število strank z združitvijo znižano na tri. Te stranke so: Sakai minato (socialistična), zenkoko rono taišuto (vsejaponska kmetsko-delavska masna stranka) in romoto (kmetakodelavska stranka). Socialisti zdaj delujejo, da bi vse te stranke združile v eno: združeno delavsko stranko. Vse te stranke so se ustanovile po letu 1926, ko je prišla splošna volilna pravica.

Kagava ni zdaj prvič zaprt. V zaporu je bil že šestkrat. Njegovo ime je zaslovelo v delavskem svetu že leta 1921, ko je vodil veliki štrajk ladjedelecev v Koku; to stavko sta strla vojaštvo in policija. Od takrat je Kagava vedno na čelu industrijskega in političnega gibanja; obenem je tudi plodovit pisatelj, ki je spisal že okrog štirideset novel in knjig ekonomske vsebine in v japonsko je prevedel razne angleške in nemške delavske klasike.

Kako je z drugimi znanimi japonskimi socialističnimi voditelji, ni znano. Poleg Kagave sta znana tudi Aso in Ojama. Najbrž so vsi v ječi.

Japonski militarizem se ponaša, da ni bil še nikoli premagan na bojišču. To mu daje moč, da lahko terorizira doma in na Kitajskem. Vprašanje pa je, koliko časa bo trajala ta "nepremagljivost". Militarizem vsake dežele toliko časa išče, da dobi po debeli buči. To čaka tudi japonskega. Svoboda in demokracija japonskega ljudstva je zajamčena v smrti japonskega militarizma.

Glasovi iz naselbin

Na 28. vsi v Slovenski narodni dom

Strahovi

Cleveland, O. — Hud udarec je takozvana Hooverjeva prosperiteta, katero občutijo vsi sloji, seveda, najbolj pa delavci. Kdo je največ kriv teh mizerijskih razmer, v katerih živimo, ne bom tukaj razpravljati. Pač pa opozoriti hočem na dejstvo, ki je važno za nas vse. In to je problem: kako obdržati članstvo pri naših podpornih organizacijah. V mislih imam tisto članstvo, ki je najbolj prizadeto v tej depresiji, ki ne more plačevati svojega rednega asessment. Izredni akadi pri naših podpornih organizacijah, iz katerih se plačuje asessment najbolj potrebnim, bodo v kratkem času izčrpani. In kaj potem? Da one obdržijo, ki se bližijo člani po več let, je naša dolžnost, da jim po bratako pomagamo s tem, da plačujemo zanje asessment.

Clevelandska federacija SNFJ se zaveda tega dejstva in je pripravljena pomagati po svoji moči. Sklenila je, da se vrši prireditve v nedeljo 28. februarja, katere čisti dobiček bo za plačevanje asessmenta najbolj potrebnemu članstvu. Odbor je šel krog trgovcev in dobil nad trideset dobičkov. Vstopnica k popoldanskemu programu je samo 25c, ista vstopnica pa daje priložnost dobička od dobičkov, kakor sem omenil, da jih je nad trideset.

Na popoldanskem programu bodo igre, ena v slovenščini, v angleščini bodo pa igrali člani angleško govorečih društev. Dalje bodo na programu govori v slovenščini in angleščini in umetni plesi. Za umetne plesne bo poskrbeli Leona Hart, ki ima umetniško plesno kolo v SND.

Zastopniki clev. feder. SNFJ apelirajo na članstvo, da sežete po vstopnicah, katere dobite pri aktivnih članih in članicah, ali pa pri tajnikih društev SNFJ. Vsi skupaj pomagajmo po svoji moči in napolnimo auditorij SND doma v nedeljo popoldne 28. februarja!

Za odbor clevelandske federacije SNFJ, — Louis Zorko.

"Orlov" ples

Pueblo, Colo. — Odbor društva "Orlov" št. 21 SNFJ je sklenil, da priredi plesno veselico 6. marca ob 8. zvečer v društveni dvorani. Ta veselica bo nekak ples za pueblsko naselbino — bo takozvani leap year dance; tako bodo naše ženske zavzele moška mesta, in upamo, da bo obilo zabave za vse. Kdor izmed moških ne bo hotel iti plesat, bo plačal 5c kazni, če ne bo šel pa v "keho".

Abjeleni ste vsi člani in članice društva "Orlov", kakor tudi vsi ostali rojaki in rojakinje iz Pueblo in iz bližnje okolice.

Ne pozabite 6. marca ob 8. zvečer v Orlovo dvorano!

Naznanja se tudi, da bo društvo Orlov imelo proslavo prevega maja. Program bo primeren kot se spodobi za tak praznik. Prosi se vaa pueblska društva, da ne prirejajo veselice na dan 1. maja. Tudi društvo Orlov se vselej ozira na to. — Odbor.

O prijateljstvu

Detroit, Mich. — Mnogokrat se zgodil, da človeka zapustijo prijatelji v nevarnosti, zato je en stara rečenica, da dober prijatelj se pokaže v sili.

So pa prijatelji, ki človeka nikdar ne razočarajo: to so člani in članice društva in jednote, h kateri človek spada.

Zato apeliram na rojake in rojakinje, da dokler ste zdravi, pristopajte v društva SNFJ.

Slovenska narodna podpora jednota ima svoje postojanke po vseh Zdrženih državah, zato lahko vsak pristopi v svoji bližini.

Ako postanete član društva, boste pridobili poleg drugih dobrot, katere deli SNFJ, tudi mnogo prijateljev in prijateljic; ako vas osebni prijatelji razočarajo, društveni člani in članice vas nikdar ne bodo, ampak bodo vam stali ob strani tudi v nesreči, ki lahko vsakega zadene.

Imala članom društva št. 121 SNFJ, ki se mi v vseh ohril v pomoč in tolažbo; človek lažje prenaša gorje, ko vidi, da ima prijatelje; ki so vredni več kakor zlato. — M. Bencick, članica društva št. 121.

Virginija, Minn. — Ljudje so dobri v Ameriki, preneso molče marsikaj, samo zato, da jim ni treba nikogar nadlegovati. Žive ob kruhu in vodi, samo zato, da zakrijejo svoje pomankanje, prenašajo rajši butaro visokih davkov, rajši kakor da bi koga nadlegovali za znižanje davkov. Ljudje so dobri. In dober človek je siromak, ob katerega se vsako spodtika.

Ljudje se boje. Boje se, da bi ne izgubili dela, katerega nimajo, boje se za svoje imetje, katerega je malo, da bi ga ne izgubili, boje se za one življenjske pravice, katere imajo kot ljudje, kot državljani, v vsaki malenkosti jim preži nasproti ogromen strah, strah iz preteklosti, kateri jim živi v krvi in v preteklosti se ozirajo in hodijo po izgledu. V strahu žive ter trepetajo, da bi kdo ne iznašel njihovega pomankanja. Kakor sence žive in kakor sence izginjajo iz povrja.

Ob volitvah se ne drznejo voliti po svoji volji in razodnosti, ker na vseh koncih in krajih vidi strahove, kateri jim zavežejo roke. Ako volijo, volijo za kandidate, ki imajo namazan jezik, iz katerega drsi polno lepih obljub, kakor hitro ga pa izvolijo, se ga pa zopet boje in izogibajo. Sedaj je oblašten človek, katerega se je treba bati, naš zapovednik, in ljudje smo sedaj njegovi slugi ter ga moramo poslušati.

Taki vzgledi pa so slabo zrcalo za našo mladino, ki hodi po stopinjah odrastlih ljudi. Ako hočemo izobraziti mladino, moramo najprej izobraziti odrasle ljudi, ker le ti vplivajo na mladino.

Graditelji nove delavske države, čeprav jih je še malo, so v boju zoper strahove, kateri se porajajo iz nevednosti, iz zastoja, so v boju zoper pomankanje, je ter kršitev življenjskih pravic, v boju zoper vojske, kapitalizem, iz katerega izvirajo vse temne vrline, ki nas tlačijo k tlom v sedanjem času, v boju proti vsem, kar jim zastavlja njihov pohod.

Cemu strah, odkod? Strah je nevednost, tema svoje vrste, katero je treba premagati s svetlo znanja. Znanje je najboljša sila proti strahu. Ali pri mestnih upravah se zaman išče, v zastoju ga ni. Znanje je tam, kjer je gibanje. Brez gibanja ni znanja. Gibanje je tista moč s katere se redi temo strahu, gibanje je življenje, je triumf. V gibanju je vse kar koli kdo potrebuje, zato, čitalec, ako hoče se znajti v laje na površju, premakni se in resnično se boš znašel v čistejšem ozračju, kjer je manj zaprek. Po dolgem času in ostrem boju smo prišli do teh izkušenj in ti jih polagamo v spomin, tvojega dnevnega boja.

Medtem časom se je kaj malo pisalo o zunajnem združenju s Kanado v bodočo delavsko državo; pričakovalo se je večjega osredotočenja, a do danes ga ni bilo na površje. Združitev s Kanado je velika gospodarska potreba, preko katere ne moremo iti. Ideja je vredna odmevov ter sodelovanja ljudstva iz obeh držav. Le ljudstvo je zmoglo uspešno urediti to idejo, na vlado pa se ni ozirali, ne na našo ne na kanadsko. Ljudstvo, čas, življenjske potrebe so odločilni faktorji v rešenju tega problema. Čitalec, dolg in globok odmor je bil, li sedaj zapopademo naše razmere? Smo li prišli h kakemu smislu za naše bližnje in daljne potrebe? Ali zmoremo zapopasti štrik in ljut boj, ki vršči po celem svetu? Boj za neodvisnost, prostost? Boj za pravičnejši nivoj, katerega zahtevajo naše pravice in naš čas? Boj z vso prošlostjo, ki se nam ovija kakor invje okrog naših rok, da so nezmogljive del, ki so pred nami? Naše delo je v našem obližju, je v nas, zato moramo kar tu začeti. Zato ne pričakujemo od nikoder nobene pomoči, temveč si kar sami pomagajmo.

Tu leži rešitev vsakega problema. Zato predno se moremo združiti s Kanado, se moramo združiti med nami.

Naprej za združenje, za združenje med nami, dol s strahovi! J. Kovacich.

Saj pravim

Piše Tone Podgoričan

Cleveland, O. — V Prosveti od 6. febr. se je oglasil A. Logar iz Clevelanda, ki je najprej očital nekaterim dopisnikom osebne napade, nakar doprinese neresnično trditve, da sem jaz zapisal, "da so slovenski komunisti 'bolni na krvi'." Jaz bi rad vedel, ali je dopisnik slep, pozabljen ali če namenoma zavija dejstva? V Prosveti od 21. jan. omenjam jugoslovanske ameriške komuniste v splošnem in pravim o njih: "Destrutivna taktika jim je prešla v meso in kri. Sploh so ameriški komunisti bolni ljudje: bolehalo na zgagariji, osebnosti, častilčnosti, gospodovanju, lažljivosti in pod. boleznih." To sem zapisal in to je — vaaj kolikor se tiče ameriških in jugoslovanskih komunističnih pravokov in propagatorjev v Ameriki — res. Ako pa kak komunist meni, da sem mu s tem storil krivico, naj z dejanji dokazi, da je častna izjema! Omenjeni dopisnik pa naj drugič, kadar se mu bo zahtelo citirati moje besede, ponovi tisto, kar jaz zapisem, ne svojih zavijanj!

Nekateri naši komunisti (med njimi zgoraj omenjeni dopisnik) vidijo, da se obe stranki (socialistična in komunistična) borita za eno in isto stvar. Dobro. Cemu pa nočejo videti, kako različni je način boja pri obeh? Zakaj nočejo videti, kako se komunisti in would-be komunisti z vsemi štirimi branjo sodelovanja s socialisti, dosledno odklanjajo vsako kooperacijo z njimi in delajo na vso moč na to, da bi jih popolnoma onemogočili? In dogmatika ameriških komunistov? To bi lahko videli, če bi le hoteli! In če bi bili pošteni in iskreni, bi potem tudi zahtevali, da se preneha z razdiralnimi delom in bi zahtevali tudi kooperacijo, sodelovanje s socialistično stranko — če že vidijo, da je cilj eden in isti pri obeh!

Slovenskim komunistom posebej pa to-le: Berite Prosveto bolj pozorno in če niste slepi, boste lahko videli, kdo komu nasprotuje, kdo ne mara nič slišati o sodelovanju in kdo ima več simpatij za koga; in kdo ima voljo in dela za osvoboditev delavskega razreda. Obregovanje na slepo ni nikomur v čast!

Črne naj le pride!

Willard, Wis. — Kakor je po načelu šebogjenak faran v Prosveti, jih šebogjenak dušni pastir misli zapustiti in se preseliti na Willard. Naj mu bo na tem mestu povedano, da naj kar pride kakor hitro mu je mogoče, saj tukaj je tudi dosti ovčic in

kontrunkov, ki se dajo prav rade striti in briti, je pa tudi dosti takih, ki bečajo in za škarje se ne zmenijo prav nič.

Torej, šebogjenanje, ako se vam zdi, da je mož kaj korajžnej, kar pošljite ga k nam na Willard — ako ste v šebogjanu že vsi ostrženi. Zakaj tukajšnji pastir ne more vsemu kaj in bo gotovo iz srca hvaležen Černetu, ako mu bo pomagal ovčice nagnati v hlev, da jih bosta potem skupno strigla in brila. Pa dvomim, ker farmarski kontrunkci imajo bolj trde robove in butice kakor mestni.

V preteklem letu se je tukaj ustanovil pevski zbor, pod vodstvom g. Pakiza, na nepristranski podlagi. Ni šlo za vprašanje, kaj si socialist ali komunist, hodiš v cerkev ali ne, samo da si sposoben za petje. Pa se je pokazalo že v dveh slučajih, na pogrebu tukajšnjih rojakov, da so prijatopile k zboru župniške copate, ne nepristranski mošje. Umrli rojaka sta bila seveda civilno pokopana in takšnim se seveda po miselnosti nekaterih ne sme zapeti ob grovu — "raje odstopim od zbora".

Prijatelj, ali je to nepristransko? Seveda, ako socialist umre, se ga mora po mnenju nekaterih tukajšnjih ovčic izročiti konfederu, ne pogrebniku, ker socialist ni človek. Sicer pa ne moremo zameriti tem odstopnim članom, saj niso odstopili sami od sebe, ampak pod vplivom župniških copat. Žalostno, ako se človek ne more držati enega prepričanja, ampak ga menja po luni. Ako "father" reče, da si lahko socialist, si lahko in obenem tudi dober katoličan, če hodiš v cerkev ali ne, to se ne pita, samo polniti moraš nikoli polno "fatrovo" blisago, pa je vse o k.

"Ja, tako so rekli father, ja father so rekli, da father pravijo tako." O, seveda so rekli, "oni" skrbijo za naše duše! Pa še kako!

Prijatelj! Kdo pa skrbi za naša telesa, ako ne mi sami? Pa odnehamo v tej depresiji enkrat s polnjenjem nikoli polne bage, pa bomo videli koliko časa bodo "father" skrbeli za naše duše! — Willardčan.

Vabilo na javni shod

West Allis, Wis. — Mednarodna delavska obrana sklicuje javni shod v soboto 27. feb. ob 7. zvečer v Labor dvorani. Tema govora bo: osvoboditev Tom Mooneyja in Warren Billingsa, ki sta po krivem v ječi že mnogo let. Pridite in pripeljte svoje prijatelje in znance. Vstopnina je prosta. — Joe Gerovac.

Prvi koncert pev. zbora "Delavec"

Cleveland, O. — Slabe delavske razmere in kapitalistična mora nas tlačijo tudi v Clevelandu, oz. "Na Jutrovem". Da bomo nekoliko pozabili na mizerijo in dolgočasje, so se naši pevci in pevke zbora "Delavec", odsek soc. kluba št. 28 JSZ, zavzeli, da priredijo svoj prvi koncert v nedeljo, dne 3. aprila, začetek ob 8. popoldne. Ker je to naš prvi koncert, smo povabili tudi pevski zbor "Zarja", odsek soc. kluba št. 27 JSZ in par drugih pevskih zborov, kateri bodo sodelovali pri našem koncertu.

Po končanih koncertnih točkah bo cenjeno občinstvo imelo priliko ališati par dobrih govornikov, oz. govornic; njih imena bodo naznanjena pravočasno. Ko bodo govorniki skončali, bo uprizorjena igra "Rudarji", katero uprizori dramski odsek soc. kluba št. 28 JSZ. Igra "Rudarji" je velikega pomena za delavsko ljudstvo, posebno sedaj v teh kritičnih časih.

Občinstvo bo imelo priliko videti in slišati v kakšnem položaju, v kakšni bedi in trpljenju se ubogi rudarji borijo za svoj in drugih obstanek. Kdor bo videl to dramo in jo kolikšak premisljeval, mora biti ginjen od srca. Rojaki in rojakinje, ne prezrite tega in pridite v SD dvorano dne 3. aprila popoldne. Po igri še nekaj za nameček. Videli boste "Kranjskega Janeza" v newyorškem restavrantu. Tega junaka ste že enkrat videli, toda za to "raje" bo vse v nekako drugačni obliki.

Po dokončanem Janezovem delu bo prosta zabava in ples. Program bo natančneje objavljen enkrat pozneje.

S tem se opozarja občinstvo na to, da si rezervira dan 3. aprila za SD dvorano na 109 in Prince ave. — Joseph Lever.

Tragika materinstva

Znani monakovski seksualni raziskovalec, nevrolog in sociolog prof. Marcuse je imel pred kratkim v Pragi predavanje, v katerem je izvajal med drugim:

Tisoletna tradicija, ki se je podedovala od roda do roda, ki je bila vrhovno načelo religije kakor državne uredbe, je velela "Bodite plodoviti in množite se!" Ta tradicija je temeljila na upravičnih interesih moči. Slo je za čim večje število vernikov in državljanov, kajti količina ohranja moč bolj nego kakovost. V času, ko je nastajala industrija, je spet ta kot tretji činitelj pospeševala naraščanje števila rojstev in izpolnjevanje dolžnosti ženske kot matere, za kar se je zdelo ženska po svoji posebni biološki strukturi poklicana.

Toda že proti koncu preteklega stoletja bila ženska prisiljena opustiti svoj prvotni poklic "zgoj—roditeljice" in sodelovati v področjih, ki so bila dotlej pridržana samo moškemu. In to njeno sodelovanje se čedalje bolj razširja z naraščanjem industrializacije, z naraščanjem stroškov za življenje in s padanjem možnosti, da bi se ženska poročila. Nazorni so v tem pogledu podatki za Nemčijo, ki veljajo razmerno tudi za druge države in narode: Proti koncu preteklega stoletja je bilo tam 3.4 milijona žensk, ki so delovale v raznih poklih (kot služabnice, tovarniške delavke, nameštke, i. t. d.). 1927 pa jih je bilo že okroglo 15 milijonov, to je četrtnina vsega nemškega prebivalstva in več nego polovica vseh nemških žena sploh.

Ženske se niso samovoljno vdajale novim poklicem, temveč jih je v to silil gospodarski položaj, kar je imelo za posledico seveda tudi notranjo in zunanjo spremembo moderne ženske. Glavni poklic, materinski, se je moral umakniti važnejšemu momentu borbe za življenje. Kjer ni bilo tako, kjer je ženska navzlic vsem gospodarskim oviram izvrševala svojo materinsko dolžnost, vidimo zločeste posledice tega razdora: ponesrečene porode, porode z operacijo itd., dokaz, da delo ovira žensko v njenem naravnem razvoju. A ne samo to: otrokom manjka pod temi okoliščinami neobhodno potrebna nega, manjka jim z eno besedo mati.

Preko tega pa se kaže, da bi bilo mogoče najti prehranjevalne možnosti morda za milijarde ljudi — da pa možnost zaslužka ne rase v enaki meri kakor število moči, ki so na razpolago. Čeprav Malthus svojočano svojih misli ni zgradil na pravih postavkah, vendar je s svojo bojaznijo pred nadprodukcijo človeškega materiala zadel v črno, kar dokazuje pri sedanjosti. Število brezposelnih je horendno naraslo in še vedno je število porodov preveliko, kar bo lahko vedlo do katastrofalnih posledic. Da je v takšnem trenutku potrebna omajitev človeške produkcije, bi moralo biti prav za prav vsakomur jasno, ki se ne naslanja samo na voljo do moči kakšnega naroda in ki mu je za kvalitativno ohrano človeškega rodu sploh in za možnost človeka dostojnega življenja.

Zato je čas in to bi moral vsakdo podpirati, da se vprašanje porodov uredi, z drugimi besedami, da se izvede omajitev porodov, ki bi ustrežala prilikam, a nikakor ne bi imela trajne veljave. Ta ureditev bi se morala izvršiti prehodno tudi formalno, s zakonskimi odredbami, kakor se vrši danes že dejansko ne glede na vse zakonske grožnje.

K temu bi spadalo v prvi vrsti poučevanje najširših ljudskih plasti po zdravniških, sem bi spadala pred vsem tudi državno dovoljena propaganda antikoncepcionalnih sredstev, kar bi zavrglo eno najhujših zla, namreč odpravljanje ploda, ki ga ne more preprečiti niti najostrejša zakonodaja. Število odprav se naravno da točno ugotoviti, vendar amatrajo n. pr. za Nemčijo, da se jih zgodi letno okroglo 800.000, pri čemer je treba vedeti, da jih konča najmanj 8000 s smrtjo, da niti ne omenimo fizične in psihične kvare.

Prof. Marcuse ni za popolno nekažnivost umetnega splava, pač pa je za to, da se dovoli z zdravniško pomočjo v vseh primerih, v katerih bi ga priporočale socialne, gospodarske politične in fizične okoliščine.

Mikrografija

Razni ljudje so pred meseci v Porelju poskušali doseči višek v drobnopisju. Eden tedmecev, ki je od redarstva, je napisal celo po glavnje iz Goethejevega Wilhelmja Meistra na dopisnico, to je 5930 besed. Za to delo je potreboval 30 ur. Veliko manj se je obnesel poskus izdele iz Lampertheima, ki je na enak prator spravlil le malenkost, 4700 besed. Ali redar iz Renneroda je brž izgubil rekord. Neki drugi Lampertheimčan je spravlil 5 odenačet na znakmo in 6119 besed iz znanstvenega spisa na dopisnico, na kateri je bila nalepljena znakma. Potolkel pa ga je kmalu prebivalec iz Biegna, ki je spravlil 6 odenašev na znakmo in Basi ga vidi koliko besed na dopisnico. Ko je bil prvič prvak to zvedel, je znova vzel potrpljenje v roke: pri tem je stisnil 10 odenašev na znakmo in 13.400 besed na dopisnico. Bingenčan pa si puške v koruzo vrge. Potrudil se je za nepremagljiv in nepremagljiv višek: 12 odenašev in 15.000 besed!

Individualna svoboda vseh je mogoča le v skupni ekonomski svobodi vseh.

"Cream of the Crop"

Daisy Eilers

"Vztrajam pri Lucky Strike"

"Nič se ne da primerjati z mikrofonom, da se posluša glas v pravi barvi. Zato vztrajam pri LUCKY STRIKE – cigaretah, s katerimi vem, da je mila mojemu grlu. Gotovo ste dosegli veselo novost z vašimi novimi Cellophanskimi zavoji, ki se da tako lahko odpreti."

Daisy Eilers

"It's toasted"

Zaljubljeni Valerij Grib – proti družinam – proti kolonijam
in Mehrota-voja Cellophane Občrli tu "Toasted" Olini Vojna Sveti

NARAVNAJE NA LUCKY STRIKE – 68 minut v naslednjih glasovnih urah na radio, in Walter Winchell, kjerje dandaj uspešno razpravlja
pustanje jutrnje moške, enak turek, črtič in volja vidi preko N.B.C. svetila.

Ivan Jontez:

Njena pravica

V hipu se je odločil. Stopil je k delovodji ter mu pojasnil, da mora brž domov, da je nekdo hudo zbolel. Nato je vrgel nase suknjič ter odvihral proti vratom.

Janko ga je ustavil: "Imaš avto, Martin?" "Nimam, danes," se je ustavil Martin.

"Dobro, to bom pa jaz peljal v svojem avtu," se je ponudil Janko in tako je tudi napravil.

Bled in preplašen je planil Martin pred staro, ki je potrla in objokana sedela v naslanjaču.

"Kje je Ema?" Zena se je zdrznila, skočila pokonci ter hlastno velela:

"Ne kriči, Martin, ona mora imeti popoln mir! In zdaj je pri nji zdravnik — ne smeš k nji!"

Martin se je brezupno ozrl okrog.

"Kaj ji je, mati? Kako je prišlo?" "V nedeljo..." je začela ona in besede so se ji trgale. "Z očetom sva bila pri bolni sestri in nevihta naju je zadržala dalj kot navadno. Ko sva prišla domov, sva našla Ema na tleh pri zofi — vso premočeno. Polovico sobe je bilo premočeno. Prestrašila sva se. "Za božjo voljo, kaj se je pa zgodilo?!" sva vzkliknili.

In Ema je nama povedala, da je sedela pri oknu in ker ji je bilo vroče, je odprla okno; kmalu nato je zaspala. Vzbudila jo je nevihta, ko je bila že vsa premočena. Poskušala je zapreti okno, pa se ji ni posrečilo. Nato se je splazila od okna k zofi, kjer je bila vsaj varna pred ploho, ki je vihrala skozi okno v sobo. Midva sva prišla domov pol ure po nevihti. Hitro sva jo preoblekla in spravila v posteljo in jaz sem ji skuhala vina."

"Vina?" Martin se je prijel za glavo. "Vina! Ali ste noreli?!"

"Zdaj vem, da nisem storila prav," je žalostno dejala starka in po licih so ji drsele solze. "Toda tedaj nisem vedela. Nisem zdravnik. Zdravnik mi je povedal, da to ne bi bila smela napraviti — kaj, zdaj je prepozno."

"Kdaj ste šli po zdravnika?" "Včeraj dopoldne. V pondeljek zvečer sem hotela jaz ponj, pa je Ema branila, češ, da ji ni sile in da bo odpravila brez zdravnika v par dneh. Včeraj pa je bila toliko slabša, da sem kljub njenim ugovorom poslala po zdravnika. In ker se obrača dalje na slabše, sem opoldne spet poslala ponj. Zdaj je pri nji."

Martin je še bolj pobelnel in potne srage so mu izstopile na čelu.

"Ti si krivi!" je zadonelo iz dalje kakor roganje.

Janko, ki je stal pri vratih, je začel razumovati položaj. Stopil je k Martinu ter ga sočutno bodril:

"Ne boj se, Martin, saj bo ozdravela... Nikar ne obupaj, dokler je še upanje..."

Iz Emine sobe je prišel zdravnik. Vsi trije so se vprašujoče ozirali vanj. Njegov obraz je bil zelo resen.

"Kar je bilo v moji moči sem storil, več ne morem. Toda upajmo — dekle je še mlado in mladost mnogo pomaga..."

Martin in Janko sta se molče spogledala in obadva sta mislila eno: Ne bo ozdravela.

Ko je zdravnik odšel, je stopil Martin v Emينو sobo. Ema, rdeča v obraz in vsa potna, se mu je ljubeznivo nasmejljala:

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Martin, si prišel... to je zelo lepo od tebe — in mene veseli..."

Martinu je bilo tako težko. Vsi pomisleki, ki so jih vzbudili v njem drugi, so izgubili in fant je videl samo njo, ki jo je ljubil, ki je obetal in hotel oserčiti, ki jo bo pa kmalu izgubil. In to, zavest, da jo bo mogoče prav kmalu izgubil, ga je strahlo potrla. Bilo mu je, ko da se je vse nanj zrušilo.

"Ema, zakaj..." Ema se je tiho smehljala ter zrla vanj.

"Ema, ti ne smeš umreti!" jo je rotil Martin. "Jaz te ljubim, ne maram biti brez tebe!"

"Vem, da me ljubiš..." je šepetaje odgovorila dekle in ni se nehala smehljati. "In srečna sem... Ne bo mi težko zdaj umreti..."

"Ne smeš umreti..." "Martin, bolje bo za obadva, če grem..."

Martin ni več dvomil. Sama je napravila to, se mu je zajedlo v glavo. In zagrizel se je vanj tudi njen vzrok, čeprav ne jasno. In Martin se je tisti trenutek zadel samemu sebi tako majhen in slaboten...

Zjutraj se je prebudila iz omotice, v kateri je bila skoro vso noč in šepetaje prosila, naj ji prinesejo cvetja.

Prinesli so ji šopek cvetic z vrta, toda čudo: popargene so bile, zgodnja slana jih je bila osmoodila.

Kmalu nato se je spet onesvestila; iz te omotice pa se ni več zbudila.

Ko sta šla Janko in Martin s pokopališča, se je slednji, bled in potrt, da je bil videti pet let starejši, obrnil k prvemu ter si zamoklo izrekel obodbo:

"Janko, tako majhen in slab sem bil... Nisem vreden, da me zemlja nosi... Jaz sem jo umoril..."

Janko ga je sočutno pogledal.

"Martin, motiš se: nisi bil ti! Svet je bil, ki se je vrgel med vaju in vaju ločil za zmerno. Nevedni, revni, v predsodkih tavajoči svet. On je Emi zanimal pravico do sreče. Ti si sebi in nji nisi mogel pomagati. Malo jih je, ki so dovolj močni, da ostanejo zmagovalci. Mogoče jedva eden med milijonom ljudi. Takih, kakršna je bila Ema, takih, ki jim svet odreja pravico do sreče, pa je mnogo več. Nesrečnih, ki jim svet niti ne privoščuje sreče. Zato, ker smo ljudje še tako neznanako majhni in alabi. Toda vedno ne bomo taki, ne bomo smeli biti. Preroditi se bomo morali. Svet je treba izpremeniti: vse slabo podreti in zidati novo, na trdnih temeljih, da se ne bo rušilo. Pravica mora biti temelj vsemu novemu! To novo prihaja, novi čas, ko nihče ne bo nikomur krtil njegovih pravic, ko ne bo nikomur odrekal pravice do sreče ali mu srečo zavidal."

Nato je nekaj časa molče opazoval Martina in zdelo se mu je, da njegove besede niso odletele od njega brez učinka.

"Martin," je spet povzel. "Ema je mrtva. Nje ni mogoče oživeti. Nobena žalost je ne more priklicati iz groba. Toda na svetu je še tisoč njim podobnih, ki trpijo, so nesrečni, pa ne bodo nikdar srečni, ker jim krivični svet ne prizna njihove pravice do sreče, jim ne privoščuje sreče. Mi se borimo za te reče, njihove pravice jim hočemo priboriti. In ne le za te: tudi za vse milijone ponižanih in izkoriščanih, ki še jim godi prav tako krivica, ki jim tisti, ki nas vse jakejo, ne priznajo niti pravice do človeške vrednega življenja. Ti milijoni tavajo v temi nevede, praznoverja in predsodkov in si navedo pomagati, čeprav bi si lahko pomagali. Ali ne bi se hotel tudi ti nam pridružiti, postati buditelj tlačenih in oznanjevalec nove dobe? Pripravljen sem, da bi bila tudi Ema tega vesela, če bi še živeła. Saj se boš z nami boril tudi za Njeno Pravico!"

Do doma sta se peljala v Jankovem avtu molče. Ko je pa avto obstal pred Martinovim domom, je Martin slegnil desnico proti Janku: "Janko, zdaj sem va!"

(Konec.)

občutil njihova vprašanja, ali ne bo že prenehal biti zadovoljen s svojim. "No, kako ti gre o-brt?", so ga izpraševali, on pa je občutil samo njihove zbadljive poglede in je še bolj stisnil obličje in se poprijel za svedrc.

To ga je tako prešinilo, da ga potem dolgo ni bilo na izpregled, čutil je, da ga hočejo ljudje pred vsem svetom osramotiti.

Ne, njegovega sveta mu nihče ni mogel vzeti. Zdaj je res lahko živel s svojimi. Hodnik je bil prostran in če je odprl vrata, je mogel videti sosedna okna, kako se v njih blešči sonce. Od oken je zmirom prišlo nekoliko solnčnih žarkov do njega. Poleg tega je bil sam in če se mu je zazdelo, je žvižgal, da je bil še kdo zraven.

Kadar je pogledal navzdol s svojega visokega hodnika, je v njegovih očeh vselej ostal košček sveta, s katerim je potem lahko počel, kar se mu je zdelo najbolj prav. Velik krajec neba, nekoliko polja in nekaj kostanjevih vej, kar se je vse dalo videti skozi vrata, mu je vselej prišlo prav, da se je lahko z očmi malo opri in naslonil. Nič mu ni bilo preveč, tako rekoč mu je bilo vse samo od sebe na razpolago, pa saj tudi ni vsega potreboval zase. Od tega je prav rad dal tudi drugim, da so lažje izhajali.

Edino to je bilo čudno, da ni nikdar natanko vedel, kakšen letni čas je. Kadar je bilo dosti muh, je moral biti na vsak način poletje in tedaj so zmirom imele dosti hrane po smetišču. Te dobrote jim Jurij na noben način ni mogel odreči, in zato je tudi od njih dobival to uslugo, da je vsaj približno lahko uganil, kakšno bo vreme. Če so pričele sedati k svoji gostiji na smeteh; je vedel, da bo v dveh ali treh dneh dež; če je bilo smetišče popolnoma zasedeno, je slutil, da se pripravljajo k nevihti. Tedaj je pajek razprostri mrežo na vse strani in stegnil vse štiri od sebe; kajti ob dežju je najlažje loviti ribe.

Ob takih prilikah je moral Jurij ostati tako, kakor je bil in ni šel nikamor; pa saj je bilo dosti drugih, nad katerimi se je

ČUDOVITA PREPROGA PRINAJAJOČA GODOB IZ TUJIH DEŽEL

Prako tisoče, milijarde vode čudovite preproge, Lucky Strike plešne ure se vedno prinajajoč godbo njih dežel postulatim rojenim v drugih deželah in sedaj živi v Zdrulenh državih. Pred kratkem je Mark Webber orkester poslal svoj čudovit melodiotni program in Berlinu preko reke Rhine in preko Atlantika v to deželo. Se preje so vodilni orkestri poslali iz Pariza, Londona, Buenos Airesa in drugih oddaljenih točk kjer so igrali za poslušalce za Lucky Strike plešne ure. In povrh tega pa še na ducate vodilnih orkestrovo v Zdrulenh državih zabava v Lucky Strike programih.

Enako ko raziskujejo na dolgo in široko, izboljšanje zabave s Lucky Strike plešnimi urami s programom šestdeset modernih minut svetovnega najfinjšega glasbenega orkestra, isto tako tudi izdelovalci Lucky Strike cigaret, dajejo vse svoje sile, da vam dajo najfinjšo in najboljšo v Lucky Strike cigaret. Samo najfinjši tobak, "Smetana letine" se uporablja za napravo Lucky Strike. Kupovalci tobaka, isvedenci poznajo tako dobro vsak tobakov list, kot posna profesor svojo knjigo, so vedno na straži in pasijo na velik tobaki trg po vsem svetu, da izberejo najboljši tobak za Lucky Strike.

Ampak v vsakem tobakovem listu brez razlike cene ali kakovosti, se naravno nahajajo dražljivi škodljivci, ki povzročajo dražljivost v grlu in kašelj. Za odpravo teh dražljivcev, se izdelovalci Lucky Strike cigaret poslužujejo procesa prepečenja s ultra visokotlačni žarki. Ti odpravljajo dražljivci se na nahajajo v vseh Lucky Strike. Ti so prodani tovarnarjem izdelovalcem temnih snemi. Ta proces prepečenja je varuh vašega grla in proti kašlju. Lucky Strike so edine cigarete na vsem svetu, ki nudijo varnost vašemu grlu.

Ni čudo ko je tako veliko število vodilnih gledaliških premikajočih slik igralcev podpisalo Luckies, ko pa je varnost grla in grlu zelo važno za njih napredek in uspeh bodisi na odru ali pri slikah. Ta priznanja in podpisi so bili pridobljeni v raznih oglašnih raznih listov vse križem dežele in v teh oglaših izjavljajo, da niti centa se ni plačalo tem zvezdnikom za njih podpise.

Pa še več, izdelovalci Lucky Strike sedaj že savišnje v nov Celopodne zavojčki, da jih tako obdrije v enako svetlo stanju kot so bili ko so zapustili tovarno. Ta svetel zabavaj se kaj lahko dopre a tem, da držite en del gor kot drugega potegneta doli.

Vse kaže, da se družba na vse načine trudi ugoditi pri izdelavi Lucky Strike kot najfinjša in najboljša cigareta, enako tako kot se trudijo dati vam trikrat tedensko šestdeset modernih minut zabave s svetovno najfinjšo plešno orkester godbo. — Adv.)

moglo zvesti nebo in dež je tudi brez njega lahko padal po pristanu, po delavcih in po otrocih. Delavci se itak ne morejo nikamor skriti in otroci so premajhni, da bi kar tako ušli nevihtam.

V tistem delu predmestja, saj greš vsak dan tam mimo, je nastajala nova naselbina in Jurij je po svoji pameti že naprej spoznal, da bo to kakorkoli v zvezi z njegovim življenjem. Kakor izgubljen, si je zdel in ni vedel, kam bi pogledal od žalosti. Hodil je okrog in opazoval svet.

Najprej so začeli pri zemlji, treba je bilo precej preobrniti, prestaviti in očistiti, da je bilo kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

Potem je odprl usta, da je zajel malo zraka, kolikor ga je še zanj preostajalo in če ga ni bilo za kaj iz stvari. Tudi ljudi je bilo treba zmirom več, da so vozili opeko in kamne. Jurij je samo malo zamišljal, pa je videl, kako se pred njim vzdiguje tovarna z dimnikom, ki sega noter v nebo.

ačasoma prišla sem tudi gostilna in če ne bo zadosti, še kak